

## Jaarboeken 2000 tot en met 2010

### Jaarboek 2000

*"Van der Stede Muere"*

Beschrijving van de stadsmuur van Dordrecht door Johan Hendriks en Jan Koonings. 120 pagina's, ISBN 90-805497-2-X / NUGI 641 / cip. Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 9,-.

### Jaarboek 2001

*"Buyten de Sluyspoort op Merwedegrond buytendyks"*

Door Jannie Zondervan-van Heck en Kees Grol. 160 pagina's, 80 afbeeldingen, waaronder een aantal in kleur en een vijftal kaarten met kadastrale gegevens uit verschillende perioden. ISBN 90-805497-3-8/NUGI 641/ CIP. Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 10,-.

*De auteurs zijn er in geslaagd een zeer leesbaar overzicht te geven van de geschiedenis van het Noordendijk/ Lijnbaangebied. Dit gebied behoorde oorspronkelijk tot de ambachtsheerlijkheid van de Merwede, waaraan nu alleen nog de ruïne van het Huis te Merwede herinnert. In 1604 kocht de stad Dordrecht dit gebied aan voor stadsuitbreiding. Het onderzoek beslaat een periode van 4 eeuwen, waarin het gebied grote veranderingen onderging: van slikken en gorzen tot tuinen en vervolgens verschillende industrieën, zoals molens en scheepswerven. Het was eigenlijk een bedrijventerrein avant la lettre. Ook de bewoners van dit gebied worden uitvoerig besproken, zodat dit boek een fraaie bron van informatie voor genealogen is. Nog niet eerder is een Dordtse wijk zo uitvoerig bestudeerd en beschreven.*

### Jaarboek 2002

*"Spijzig de armen, Rumfordsche Soep in Dordrecht (1801-2001)"*

Door verschillende auteurs onder redactie van E. van Kammen en C. Esseboom. 204 pagina's, vele afbeeldingen. ISBN 90-805497-4-6/NUGI 641. Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 11,-.

*In deze uitgave van ruim 200 bladzijden wordt de geschiedenis van 2 eeuwen Commissie tot uitdeeling van Rumfordsche Soep uiteengezet. Deze instantie zorgde voor (gratis) voedselverstrekkingen voor de stadgenoten, die in behoeftige omstandigheden verkeerden als gevolg van de werkloosheid tijdens de winterperiode of tijdens een cholera-epidemie. De geschiedenis van de Dordtse instantie die na ruim twee eeuwen nog steeds bestaat wordt uitvoerig uit de doeken gedaan. In het boek is een uitgebreide persoonsregister opgenomen.*

### Jaarboek 2003

*"Wat is en wat was".*

Herinneringen van Pieter Uittenbogaard, een 19<sup>e</sup> eeuwse Dordtenaar (1801 – 1899). Onder redactie van C. Esseboom, C.A.P. van Frankfoort, G.C. Gast en A.E. van de Griend. 204 pagina's met veel afbeeldingen waarvan een deel in kleur. ISBN 90-805497-5-4 / NUGI 641. Uitgever: Vereniging Oud-Dordrecht, Dordrecht. Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 11,-.

*De heer Uittenbogaard heeft bijna de gehele 19<sup>e</sup> eeuw meegemaakt en over de veranderingen in deze eeuw geschreven. Van de Franse tijd, de moeilijkheden met de Zuidelijke Nederlanden, achteruitgang en werkeloosheid, de veranderingen onder de Hervormden in Dordrecht en aparte onderwerpen zoals het bezoek van Paul Kruger aan Dordrecht en de Sinterklaasviering voorheen en thans.*

### **Jaarboek 2004**

*"Van Paardentram tot Waterbus".*

125 jaar openbaar vervoer in Dordrecht (1879-2004). Door A.G. Grootenboer. 190 pagina's met veel afbeeldingen in zwart-wit en kleur.

ISBN 90-805497-6-2 NUGI 641. Uitgever: Vereniging Oud-Dordrecht, Dordrecht.

Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 10,-.

*Een rijk geïllustreerd boek over de 125-jarige geschiedenis van het openbaar vervoer in Dordrecht. Van de bijzondere problemen voor de paardentram, via de wildgroei van particuliere autobusdiensten en het latere gemeentelijk stadsvervoer, tot en met het recente Mobiliteitsplan Drechtsteden. Van "matige draf" als maximumsnelheid tot "integraal openbaar vervoer per spoor, bus en over water".*

### **Jaarboek 2005**

*"Een leven lang restaureren; architect ing. W. van den Berg"*

Ing. Wim van den Berg was restauratiearchitect in Dordrecht van 1952 tot zijn pensionering in 1985. Hij werd later koninklijk onderscheiden en in 1985 benoemd tot erelid van de Vereniging Oud-Dordrecht. Dit Jaarboek 2005, samengesteld door H.A. van Duinen en C. Esseboom, is een hommage aan deze "man van de praktijk" en diens verdienste voor het behoud van het beschermde stadsgezicht. Van den Berg schuwde de serieuze discussie niet, maar moest een compromis vinden tussen zijn eigen inzichten en de indertijd geldende ideeën en regelgeving. Dit boek biedt vele interessante voorbeelden dienaangaande.

ISBN 90-805497-7-0/NUR 693. 256 pagina's met 285 afbeeldingen waarvan een deel in kleur. Uitgever: Vereniging Oud-Dordrecht, Dordrecht. Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 11,-.

*Centraal staan de vier belangrijkste restauratieobjecten: de Grote Kerkstoren, het Hofcomplex, de Groothoofdspoort en het Stadhuis. Met historische overzichten, bewerkte rapporten en verslagen, en gelardeerd met afbeeldingen uit Van den Berg's eigen collectie en foto's van H.A. van Duinen. Met als toevoegingen: verhandelingen over het "op vlucht bouwen" en Dordtse schampalen, en een overzicht van Van den Berg's overige restauratiewerken.*

### **Jaarboek 2006**

*"Deze schoone kunst. Dordrecht en de fotografie in de negentiende eeuw. "*

Onder redactie van C. Esseboom, m.m.v. Herman A. van Duinen, Corné van Frankfoort en Mieke Jansen. 256 pagina's met afbeeldingen in kleur en zwart/wit.

ISBN 987-90-805497-9-1 / NUR 693 Uitgever: Vereniging Oud-Dordrecht,

Dordrecht. Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 12,-.

*In 1839 werd wat nu de fotografie is uitgevonden, 3 jaar later al prezen "rondtrekkende daguerreotypisten" in Dordrecht hun diensten - portretfotografie – aan in de Dordrechtsche Courant. Met deze geschiedschrijving begint dit prachtige Jaarboek onder redactie van Cees Esseboom en vormgegeven door Herman van Duinen, dat een schat aan fotomateriaal bevat, verrijkt met bijdrages van zowel professionele (foto-)historici als onderzoekers van het 19e-eeuwse Dordrecht. Het Jaarboek is daarmee tevens een waardevol onderzoeksdocument.*

*Hoe verging het de vroegste fotografen en hun ateliers, zoals De Koningh, Boonstoppel, Carlebur, Hameter en Tollens ? Hun eerste klanten waren invloedrijke families, later ging men de stad en omgeving fotograferen. Ook voor de liefhebber van "vervlogen tijden": bijvoorbeeld de Stevensweg in 1900 op blz. 159 en het lege Bagijnhof in 1875 op blz. 193. En niet te vermelden het rijk geïllustreerde artikel van Esseboom over 19e-eeuwse prentbriefkaarten.*

### **Jaarboek 2007**

*"Water wordt een feest, zodra het bij de brouwer is geweest. Dordtse brouwerijen door de eeuwen heen"*

Onder redactie van C. Esseboom, m.m.v. Herman A. van Duinen, m.m.v. Irene Dewald.

216 pagina's met afbeeldingen in kleur en zwart/wit.

ISBN 978-90-812135-2-3 / NUR 693 Uitgever: Oud-Dordrecht, Dordrecht.  
Verkrijgbaar bij deze vereniging en de boekhandel. Prijs voor de leden € 12,-.

*Drie jaar onderzoek van de Werkgroep Brouwerijen heeft geresulteerd in dit fraai geïllustreerde boek over de geschiedenis van de Dordtse brouwnijverheid sinds de 13<sup>e</sup> eeuw. Over ups and downs in de handel, het oudste brouwproces, gezondheidsclaims-in-dichtvorm door de Dordtse dichter en stadspensionaris Jacob Cats, gildevorming vanaf de 14<sup>e</sup> eeuw In de 18<sup>e</sup> eeuw verdrongen koffie en thee het bier als medicijn (!), de brouwnijverheid nam af.*

*Fraaie anecdotes over bierhuwelijken, bier als remplaceant van water, fraude en afpersing, bieraccijns en geloof. Alles over de stoombierbrouwerij, dodenbier, gruit en gagel, de putgalg, de eesttegel en scharrebier. Beschreven worden de opkomst en ondergang van brouwerijen als Het Beerken/De Swaen, De Bel, Den Bock, en De Oranjeboom. En als verbinding naar het heden: het complete levensverhaal van Brouwerij De Sleutel*

### **Jaarboek 2008 met CD-rom**

*“Draaiende wieken, stappende paarden” subtitel: “Molens op het Eiland van Dordrecht”.*

ISBN/EAN 978-90-812135-4-7. Schrijvers C.J.P. Grol en J. Zondervan-van Heck, redactie H.A. van Duinen en C. Esseboom.

240 pagina's met illustraties (groot aantal afbeeldingen in kleur). Verschijningsdatum 26 maart 2009, winkelprijs € 16,50 inclusief CD (in hoesje achterin boek bijgevoegd).

*Het Eiland van Dordrecht heeft in de loop van de eeuwen een groot aantal molens gekend. Het molenboek brengt o.a. 121 korenmolens, volmolens, oliemolens, houtzaagmolens, kopermolens, getijdenmolens e.d. voor het voetlicht. Een ongekend aantal! Eindelijk is er nu een echt Dordts / Dubbeldams / Wieldrechts / De Mijs molenboek! Het boek is gebaseerd op een onderzoek van ruim zeven jaar, waarin door de schrijvers een grote hoeveelheid gegevens werd verzameld. In het jaarboek zijn die per molen beperkt tot de belangrijkste wetenswaardigheden. De lezer die echter meer informatie wenst, kan de bij het jaarboek gevoegde cd raadplegen*

### **Jaarboek 2009**

Thema *“Varen naar de Overkant” Veerdienst Dordrecht-Zwijndrecht 1200-2010*  
Jaarboek 2009. Walter van Zijderveld is de auteur van het Jaarboek 2009

Een detail uit gedicht 'Veerpont' van H.H.Polzer (drs.P)  
....'We zijn nu aan de oever van een machtige rivier  
De andere oever is daarginds, en deze hier is hier  
De oever waar we niet zijn, noemen we de overkant  
Die wordt dan deze kant zodra we daar zijn aangeland  
En die heet dan de overkant, onthoudt u dat dus goed  
Want het is van belang voor als u oversteken moet'

### **Jaarboek 2010**

*“Een augustijnenklooster van aanzien.” Conventus sancti augustini dordracencis 1275-1572.*

Auteur Herman A. van Duinen

220 pagina's, rijk geïllustreerd in zwart/wit en kleur. ISBN 978-90-812135-6-1.

Uitgave: Vereniging Oud-Dordrecht. Verkrijgbaar bij de Vereniging en de boekhandel. Prijs € 15,-.

De bloeitijd van de stad Dordrecht viel in de 14<sup>e</sup> en 15<sup>e</sup> eeuw en wordt wel de Dordtse Gouden Eeuw genoemd. Het was de tijd waarin kerk (de rooms-katholieke kerk) en maatschappij een eenheid vormden. Vooral de kloosters speelden in het leven van de stadbewoners een belangrijke rol.

In het jaarboek 2010 wordt uitgebreid ingegaan op de geschiedenis van het voormalige augustijnenklooster (het Hof). In het klooster is in 1572 in de grote

refter (eetzaal) de Eerste Vrije Statenvergadering gehouden, waar de grondslag is gelegd voor een vrije en onafhankelijke Republiek der Nederlanden. Naast dit belangrijke feit heeft het klooster echter een 300-jarige geschiedenis, waar zo goed als niets van bekend was. Het boek behandelt uitgebreid de geschiedenis en de betekenis van het augustijnenklooster vanaf 1275 tot aan zijn opheffing in 1572. Met een doorkijk op het dagelijkse leven van het middeleeuwse augustijnenklooster geeft de auteur inzicht in het doen en laten van de augustijner monniken, waarvan velen een universitaire opleiding hadden gevolgd.

Uit het onderzoek bleek verder dat het Dordtse klooster het enige van de zestien augustijnen-kloosters uit de middeleeuwen is waarvan nog delen intact zijn, zoals de kloosterkerk, de refter (sinds 1972 Statenzaal genoemd), het dormitorium of slaapzaal en de kloostertuin. Al is de kloostergang verdwenen, de binnenplaats, het klooster- of pandhof genoemd, ademt nog geheel de sfeer van het middeleeuwse klooster. De overige vijftien kloosters (die eveneens worden beschreven) zijn in de zestiende eeuw tijdens de Opstand of aan het einde van de achttiende eeuw tijdens de Franse revolutie opgeheven en met de grond gelijk gemaakt. De grote historische waarde van het voormalige augustijnenklooster maken het gebouwencomplex tot een van de belangrijkste monumenten van de stad. Het is de eerste publicatie die een uitgebreid overzicht geeft van dit voor de middeleeuwen en Dordrecht zo belangrijke klooster.